

МЕДІАГІГІЄНА

Не буде ні газет, ні
книг, ні кіно, ні театрів.
А буде лише одне
суцільне телебачення

Facebook

YouTube

Twitter

Instagram

VK

Odnoklassniki

ПОСТПРАВДА

**Апеляція до емоційного сприйняття
на збиток критичному мисленню**

Інформація, подана таким чином, що використання її веде до результатів, які не збігається з тими, що прагнув отримати користувач цієї інформації

ОПИТУВАННЯ ГО «ДЕТЕКТОР МЕДІА»

Топ-5 антифейкових програм, які найчастіше дивляться українці

Антизомбі

Телевізійна інформаційна програма телеканалу ICTV.
Мета: протидія інформаційній війні проти України в умовах російської збройної агресії.

СтопФейк

Волонтерський інтернет-проект, створений для викриття неправдивої інформації про Україну та інші держави.

Блог Шарія

Відеоблогер, колишній український журналіст. З 2012 року живе за кордоном. Веде проросійську пропаганду з дискредитацією України.

Вата-шоу

Інтернет-шоу блогера Андрія Карпова. Транслюється телеканалом Прямий. Формат: тролінг російських громадян, висміювання імперської пропаганди.

Гражданская оборона

Викриття експертами диверсійних операцій російських спецслужб. Аналіз всіх аспектів війни на Сході України.

Опитувані також неодноразово згадували програми «Кварталу 95»

Ознаки фейкових матеріалів

Якість джерел

Емоційність викладення

Стилістика

Якість експертів

✓ Джерело невідоме

✓ Невідповідність заголовка

✓ Думка лише однієї сторони

✓ Представляють невідомі незрозумілі структури

✓ Джерело анонімне

✓ Емоційність викладення

✓ Безадресна соціологія

✓ Без зазначення структури

✓ Джерело сумнівне

✓ Оціночні стереотипні судження

✓ «Ліві» фотографії

✓ Анонімні «експерти вважають що...»

✓ Заангажованість

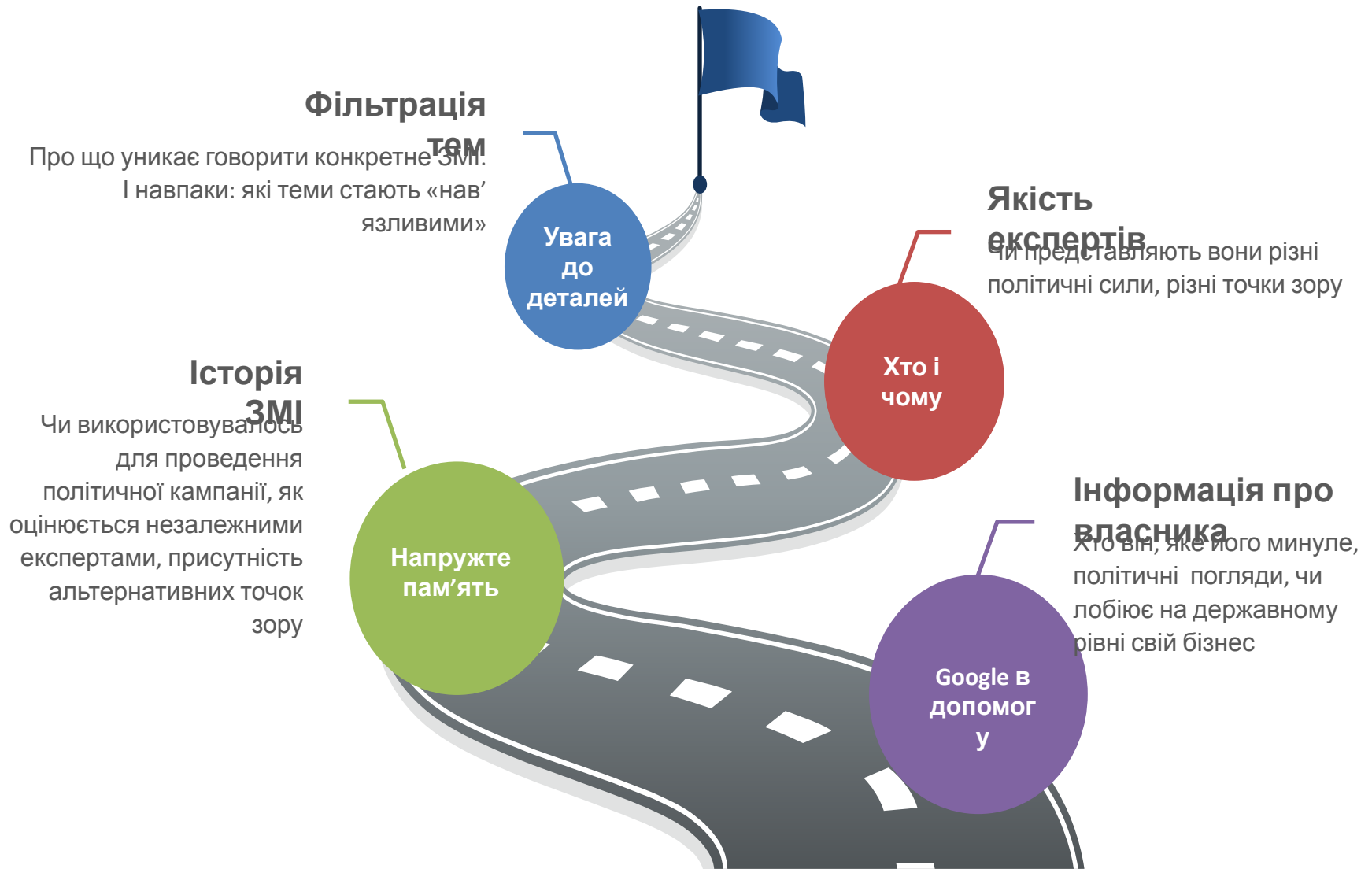
✓ Подання думки як факту

✓ Заангажованість

✓ Заангажованість

Об'єктивності не існує!

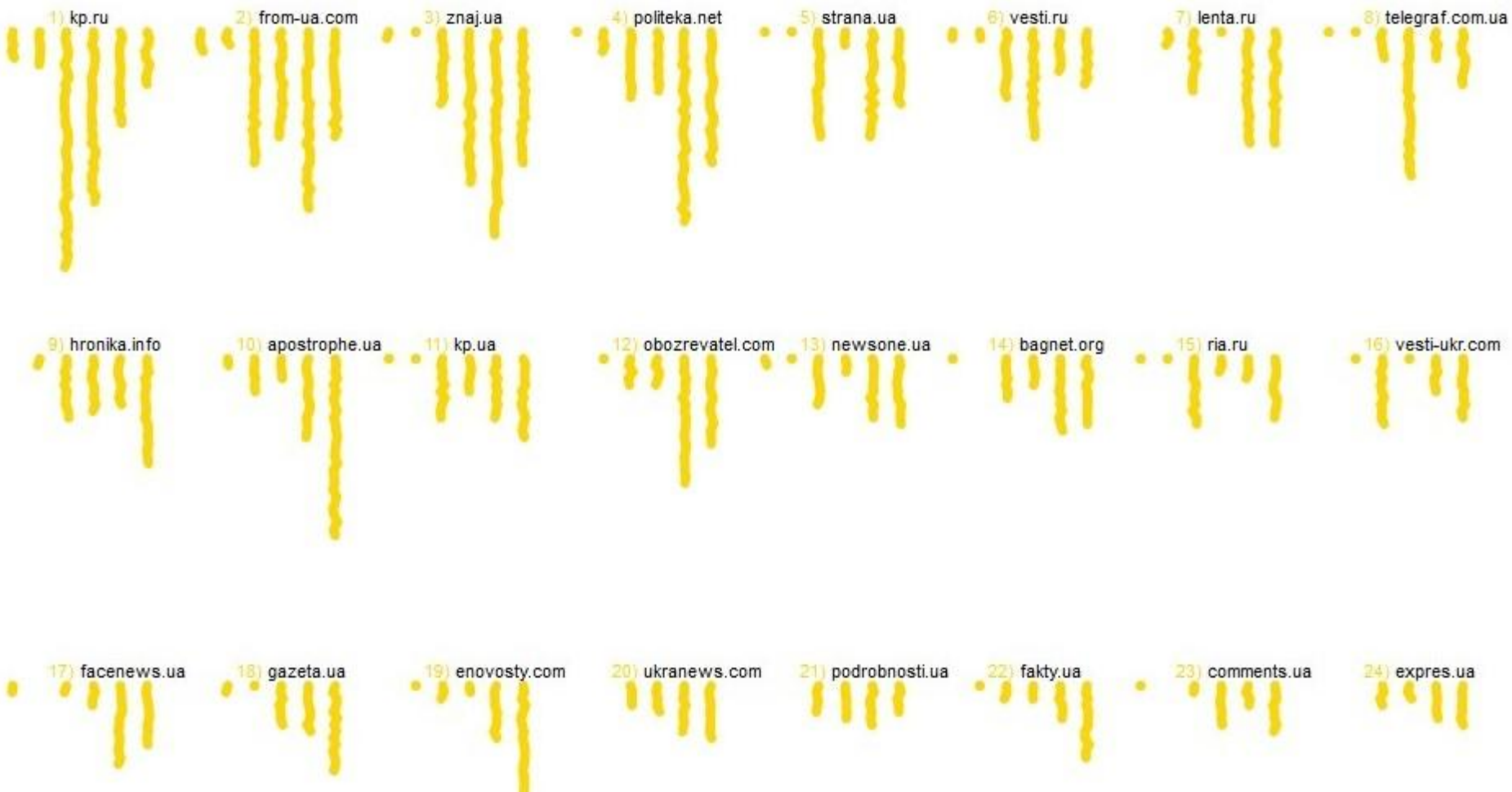
Як оцінити значущість ЗМІ

Фейк
Мова ворожнечі
Маніпулювання
емоціями
Недостовірна
інформація
Маніпулятивний
заголовок
Ненадійне джерело

Інститут масової інформації

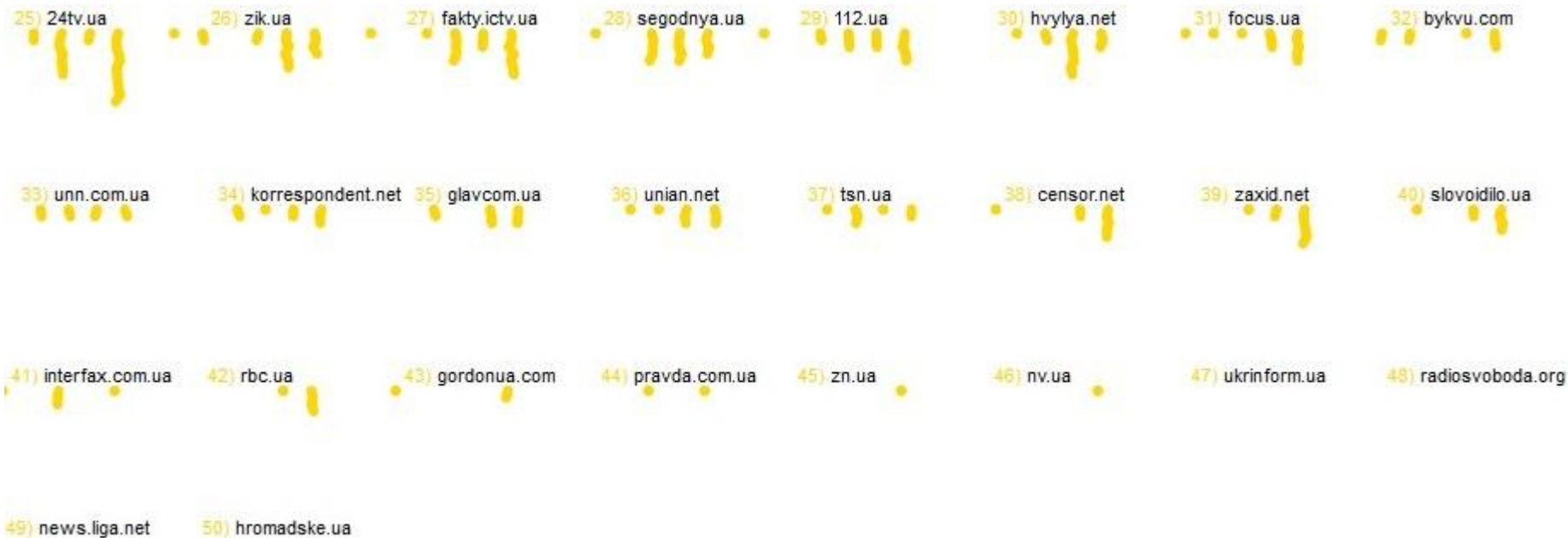
Дослідження стрічок новин топ-50 українських інформаційних сайтів

Фейк
Мова ворожнечі
Маніпулювання
емоціями
Недостовірна
інформація
Маніпулятивний
заголовок
Ненадійне джерело

Інститут масової інформації

Дослідження стрічок новин топ-50 українських інформаційних сайтів

Як виявляти фейкові
матеріали

Чи маєте ви руки перед їжею і
після вбиральні?

Нічого не сприймайте на
віру

Перевірка джерела інформації

Моніторинги новин та медіадослідження

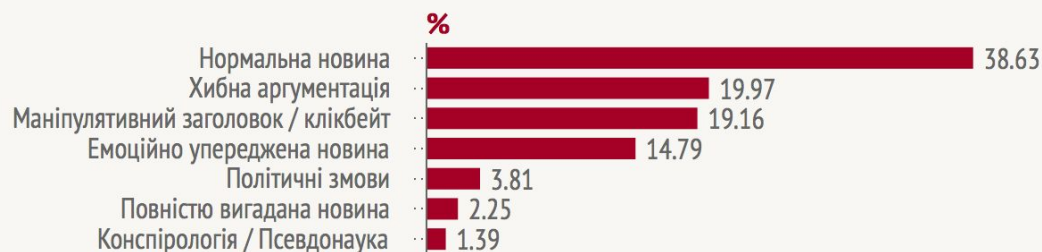
Пильно ставтесь до власників іноземних ЗМІ

власник відомої британської газети «The Independent» - син російського олігарха
Олександра Лебєдєва

Маніпуляції в новинах

Тексти скачали близько 5 тис. новин із нормальних ЗМІ та «лайно-сайтів». Серед них:

Маніпулятивність заголовка

The screenshot shows the top of a news article on the RIAN.UA website. The header includes the date '12.08.2019 16:13', the website name 'РИАНОВИСТИ УКРАЇНА', and navigation menus for 'ПОЛИТИКА', 'ЕКОНОМІКА', 'ОБЩЕСТВО', 'ПРОИСШЕСТВИЯ', 'КУЛЬТУРА', 'СПОРТ', 'КИЕВ', 'В МИРЕ', 'РО', 'АНАЛИТИКА И КОММЕНТАРИИ', 'КЛУБ ОБОЗРЕВАТЕЛЕЙ', 'ИНТЕРВЬЮ', 'РЕПОРТАЖИ', 'ТОЧКА ЗРЕНИЯ', 'ЗАРУБЕЖЬЕ', and 'ФОТОЛЕНТЫ'. The main headline reads: 'Привет Супрун. Скоропостижная смерть младенца шокировала Тернополь'. Below the headline, the topic is identified as 'Медреформа или медицинский геноцид? (352)'. The article's metadata shows it was published at 17:57 on 28.04.2018 and updated at 16:18 on 29.04.2018, with 3529 views, 2 likes, and 24 comments. The first sentence of the article states: 'В Тернополе после прививки от дифтерии умерла 6-месячная девочка Олеся. Врачи категорически отрицают, что причиной могла стать вакцинация. Мать ребенка, которая 10 лет лечилась, чтобы забеременеть, находится в шоковом состоянии.'

Заголовок може не відповідати
змісту новини

**Заголовок може містити фразу, вирвану
із контексту. А може містити думку
ведучого чи автора**

21:21 LIVE

НАШ НА МАЙДАНІ ВІДБУЛОСЯ ВІЧЕ "НІ – КАПІТУЛЯЦІЇ"

ОБСЄ: РОЗВЕДЕННЯ ВІЙСЬК У ЗОЛОТОМУ ТА ПЕТРІВСЬКОМУ ЗАПЛАНУВАЛИ НА 7 ЖОВТНЯ

Віче на Майдані проведено за гроші? "Червоні лінії" закону про Донбас. Тука / Дяченко. НАШ 06.10.19

Зайві емоції

Не читайте пости в соцмережах, написані
КАПСЛОКОМ!!!

- ВСЕМ ПРИВЕТ!!!

- Нажми CapsLock, дурень!

- ДА СПАСИБО, ТАК
УДОБНЕЕ

**Люди краще реагують на інформацію,
коли знаходяться на піку емоцій**

ЕДВАРД БЕРНЕЙС

Public relations pioneer Edward Bernays, shown (L to R) from the late 1920s to early '30s, the mid- to late '40s and 1990. *The Museum of Public Relations*

Автор терміну «зв'язки з громадськістю» та ідеології «освіченого деспотизму»

Підтвердив ефективність використання для ПР-індустрії психології та інших соціальних наук у проектуванні громадських кампаній і коригуванні переконань громадян

«Вони можуть дуже легко голосувати не за ту людину, або бажати чогось неправильного, тому Ними потрібно керувати зверху»

«Якщо ви можете впливати на лідерів (з їхньою або без їхньої усвідомленої взаємодії) ви автоматично впливаєте на групу, на яку вони мають вплив. Але людям не треба реально збиратися разом на публічні збори або вуличний протест, щоб стати суб'єктом впливу масової психології. Оскільки людина за своєю натурою є істотою колективною, вона почувається членом стада, навіть коли знаходиться на самоті у кімнаті запнувши фіранки. Її свідомість зберігає моделі, які були відображені груповим ВПЛИВОМ»

Уникайте шаблонів і мемів

Виробництво мемів поставлено на потік

Масові вкиди це не випадковий збіг обставин, а продумана стратегія

Ботоферми – розплідник «суспільної

думки»

Іванна Лапчанська я проацію онлайн і швидкість інтернету, що її надає водафон - мене цілком влаштовує

Нравится · Ответить · 1 нед.

Оксана Біла Я давно вже є клієнтом Vodafone Ukraine і все влаштовує

Нравится · Ответить · 1 нед.

Віолета Ібрагім Найкращий оператор - водафон! Всім рекомендую 🍷🍷🍷

Зоя Мельничук · 0:00 Ось, наш Президент України, а не випадкові люди!!!
Юлія Тимошенко - це кіборг в українській політиці!!!

Like · Reply · 6d

Сергій Пономарьов · 0:17 Юлічка --це Сагайдачний Хмельницький та Мазепа новітньої історії України бо їй випала місія з нуля з хутірських найманців починати витравлювати оте меншовартісне совкове світосприймання я почав її підтримув... See More

Like · Reply · 2d

Сергій Пономарьов · 0:17 Даже як що ми і програємо я завжди буду радіти що жив та борюся за свою мрію--Україну поряд з такою надзвичайною людиною Жінкою з великої та ПОЛІТИКОМ Юлією Тимошенко.. Чому кажу що даже як що і програєм б... See More

Like · Reply · 2d

Зоя Мельничук · 0:00 Я даже рада, що розумних, думаючих і небайдужих людей, як Ви, Сергій, які підтримують Юлію Тимошенко стає все більше. Разом до перемоги!!!

Like · Reply · 2d

Джерело інформації

Посилання на джерело інформації – ключовий елемент якісних новин

Створено безліч сайтів, які використовуються саме з метою розповсюдження фейкової інформації. Зокрема «Антикор», «Знай.юа»

ТАК МАЄ ВИГЛЯДАТИ НОВИНА, ЯКІЙ МОЖНА ДОВІРЯТИ

Шокін поскаржився у ДБР на НАБУ: на нього "тиснули", щоб не розслідував справи Байдена

Четвер, 17 жовтня 2019, 17:27

84 ПЕРЕГЛЯДИ

0

Екс-генпрокурор Віктор Шокін написав заяву у ДБР про розголошення співробітниками НАБУ даних, що становлять таємницю досудового розслідування, а також зливі персональних даних Шокіна співробітникам посольства США в Україні.

Джерело: джерела в правоохоронних органах, ["Інтерфакс-Україна"](#)

Дослівно заява Шокіна: "Розголошення зазначених даних здійснено навмисне, з метою їх подальшого використання шляхом здійснення віце-президентом Сполучених Штатів Америки Джо Байденом тиску на мене через поширення вищевказаних неправдивих відомостей про мене особистого характеру, через неприязнь, яка виникла у нього по відношенню до мене..."

Порушення причинно-наслідкового зв'язку

Людей ставлять в парадоксальну ситуацію, переконуючи вірити у відверту нісенітницю

Автори матеріалу покладаються або на невибагливість споживача, або на авторитет спікера і конкретного ЗМІ

КИЇВ

ІА ПОКРОВУ

ТА ФЕРМЕРИ ВДЕНЬ ВИЙШЛИ НА СПІЛЬНУ АКЦІЮ ПІД ГАСЛОМ
"УКРАЇНСЬКУ ЗЕМЛЮ". ВИМОГА - НЕ ДОЗВОЛИТИ ПРОДАЖ С/Г ЗЕМЛІ

Тренуйте пам'ять!

Найкраще підґрунтя політичних маніпуляцій – коротка пам'ять українців

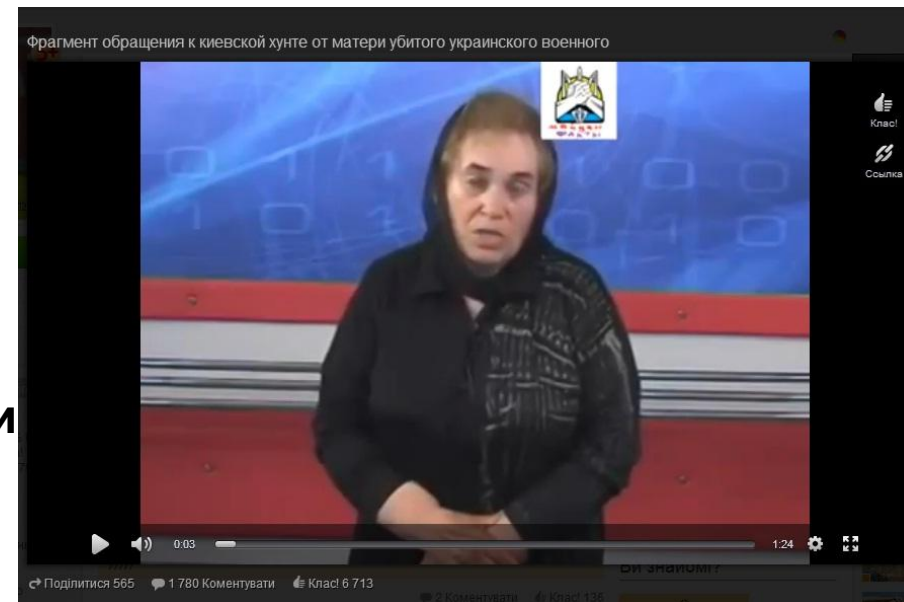
Вчорашні політичні трупи повертаються в публічну площину і цілком нормально почуваються в нових обставинах

Критичне ставлення до фото і відео

Відомо безліч випадків, коли новини «підтверджуються» відео чи фотографіями начебто з «місця подій». Насправді ж ці матеріали не мають жодного стосунку до новини

Сучасні технології дозволяють змінити будь-яке фото до невпізнаваності. Так само легко виготовляється «скрін» з будь-якого сайту

Відгадай

Які телеканали подали ці новини?

ХТО!

01

«Гуманитарку ждём, как Бога. Большое ему спасибо. Каких высот он достиг, а всё-таки людей не забывает!» — вдячно говорять місцеві мешканці прифронтових регіонів, отримавши допомогу від фонду Ріната Ахметова.

02

«Жоден із двадцяти чотирьох військовополонених, які повернулись із російської в'язниці, досі не мають власного житла. Цього тижня воно в них нарешті з'явилося. Сертифікати на нові двокімнатні квартири в одній із одеських новобудов вручили Олена та Віктор Пінчуки»

03

Освобожденный россиянин Алексей Седиков поблагодарил народного депутата, председателя политсовета партии "Оппозиционная платформа - За жизнь" Виктора Медведчука

04

«Щоб отримати роз'яснення, ми намагалися зв'язатися з міським головою Дніпра Борисом Філатовим через пресслужбу і телефоном, але марно. Знайшли його лише в соціальній мережі на світлині з підписом: "На дачі. Смажу шашлики"»

05

«Це не те, що ви подумали, він просто поправив. Хоча голові парламенту так не здалося і він попросив депутатів у сесійній залі свої фізіологічні потреби не задовольняти»

06

Сергей Левочкин: *«Власть должна выполнять свои предвыборные обещания относительно мира, а не идти на поводу у улицы»*

07

Діти війни: Незабаром Україна може отримати ціле психологічно травмоване покоління

Відгадай

Які телеканали подали ці новини?

ХТО!

01

«Україна»

02

ICTV

03

NewsOne

04

«1+1»

05

5 канал

06

ІНТЕР

07

ЗІК

